

Pelastustoimen tutkimusohjelma ja tutkimuksen koordinointi

- Pelastustoimen tutkimusohjelma
- Pelastustoimen tutkimus Suomessa
- Pelastusopiston rooli

Tutkimuspäällikkö Hannu Rantanen
hannu.rantanen@pelastus.intermin.fi

Pelastustoimen tutkimusohjelma (PETU) 2007-2011

Ensimmäinen pelastustoimeen laadittu tutkimusohjelma

Tarkoituksena on ohjata pelastustoimessa tehtävää tutkimusta ja suunnata tutkimusvoimavarat tehokkaasti ja tuloksellisesti.

Tutkimusohjelman valmistelusta on vastannut Pelastusopiston kutsuma asiantuntijatyöryhmä, jossa on ollut edustajat

- Sisäasiainministeriön pelastusosastolta,
- Länsi-Suomen lääninhallituksesta,
- Tampereen aluepelastuslaitoksesta,
- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöstä,
- Palotutkimusraadista sekä
- Pelastusopistosta

Ohjelma toteuttaa osaltaan pelastustoimen strategiaa ja sisäasiainministeriön tutkimusstrategiaa.

Tutkimusohjelman laadinta ja ohjelman rakenne

Ohjelma rakentuu kolmesta osuudesta:

1. Tutkimustoiminnan lähtökohdat ja periaatteet

2. Pelastustoimen haasteita

Haasteita tarkasteltiin seuraavan jaottelun pohjalta

- Onnettomuuksien ennaltaehkäisy
- Pelastustoiminta
- Väestönsuojelu ja varautuminen
- Pelastustoimen järjestelmä ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Yhteiskunta toimintaympäristönä

3. Tutkimusteemat

Pelastustoimen haasteiden käsittelyssä esiin nousseiden yhdistävien kokonaisuuksien pohjalta pelastustoimen kannalta keskeiset tutkimusteemat koottiin kuuteen eri aihepiiriin

PETU 2007-2011 Tutkimusteemat

1) Turvallisuuskulttuurin ja omaehtoisen riskienhallinnan edistäminen onnettomuuksien ehkäisyssä

Monilla onnettomuusriskien alueella ollaan tilanteessa, jossa teknisillä ratkaisuilla ei turvallisuutta enää voida parantaa ilman huomattavia lisäkustannuksia. Tutkimuksen haasteena on löytää keinoja organisaatioiden ja yksittäisten ihmisten omaehtoisen riskienhallinnan edistämiseksi.

2) Pelastustoimen toimintaympäristön muutokset: tulevaisuuden kehitystrendit ja onnettomuusprofiilin muutokset

Yhteiskunnan ja ympäröivän maailman kehitys muuttua yhä nopeammin pelastustoimen toimintaympäristöä. Tulevaisuuteen tähtäävän tutkimuksen haasteena on ensisijaisesti tunnistaa muutostrendit, mutta toissijaisesti myös jaksolliset ja kausikohtaiset muutokset pelastustoimen resurssien käyttämiseksi tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

3) Pelastustoiminnan menestystekijät: uusien välineiden ja menetelmien hyödyntäminen

Tutkimuksen haasteena on edistää teknologisen kehityksen myötä tulleita uusia mahdollisuuksia. Erityisesti uutta teknologiaa voidaan hyödyntää pelastustoimen perinteisillä alueilla: sammuttamisessa ja pelastamisessa, tilannekuvan ylläpidossa sekä pelastustoiminnan johtamisessa.

PETU 2007-2011 Tutkimusteemat, jatk.

4) Yhteiskunnan varautuminen poikkeusoloihin: pelastustoimen rooli

Suunnittelua ja varautumista palvelevaa tutkimustietoa tarvitaan erilaisten poikkeusolojen kriisiskenaarioiden tuottamiseen. Lisäksi on tarpeen selvittää pelastustoimen roolia poikkeusoloissa yleensä sekä erityisesti muutamissa keskeisissä kriisiskenaarioissa.

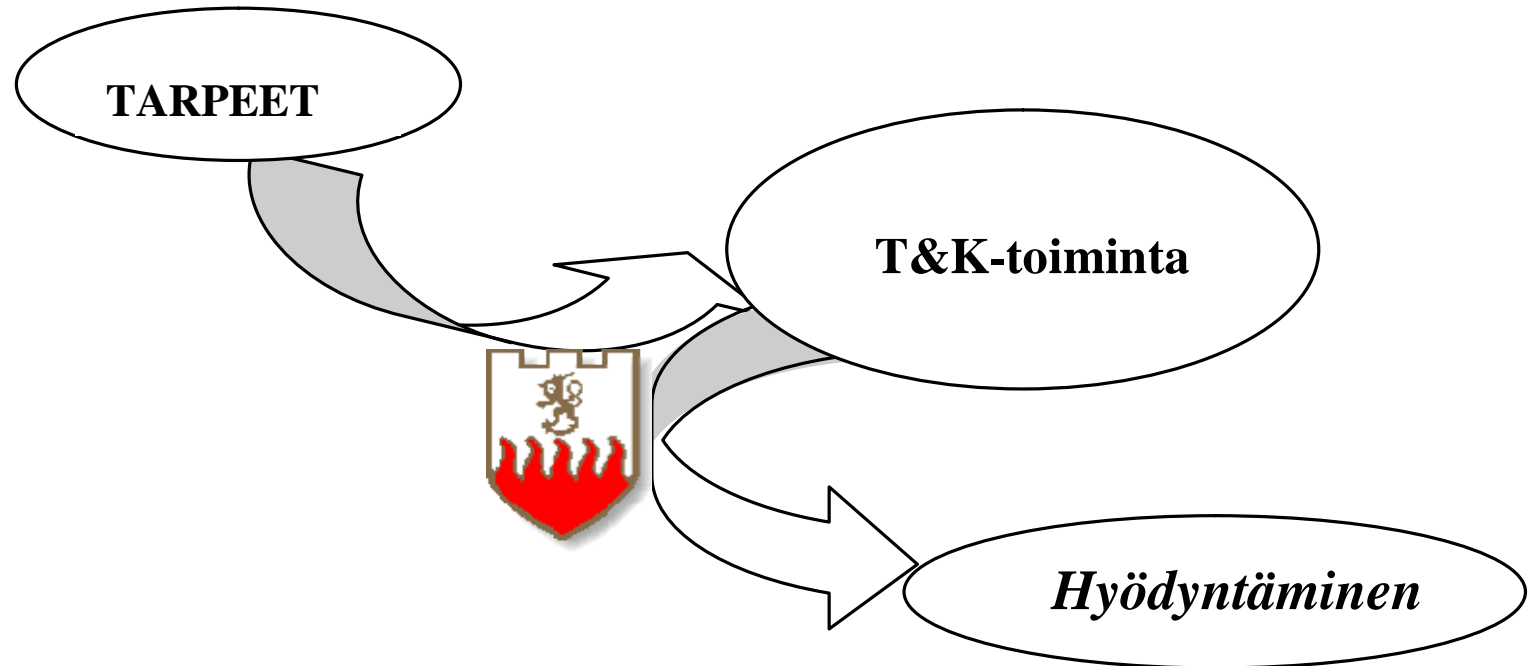
5) Pelastustoimen järjestelmän toiminta ja organisoituminen osana yhteiskuntaa

Tutkimustehtävänä on selvittää pelastustoimen tavoitteen asettelua, toiminnan suunnitelmallisuutta, yhteiskuntaan verkottumista, kumppanuuksia sekä tähän liittyen eri toimijoiden rooleja.

6) Pelastustoimen eri toimijoiden ja yhteistoiminnan vaikuttavuuden arviointi

Vaikuttavuuden arviointi edellyttää mittaamista. Tutkimuksen haasteena on mittausmenetelmien kehittäminen ja tarpeellisten mittareiden tuottaminen.

Pelastusopiston tutkimusyksikön rooli

SM:n tutkimusstrategian (20.12.2005) mukaan pelastustoimen tutkimuksen koordinoinnista vastaa Pelastusopisto.

Koordinointitehtävien lisäksi Pelastusopiston tutkimusyksikkö osallistuu tutkimustoimintaan yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten kanssa ja itsenäisesti.

Pelastusopiston keskeisenä tavoitteena on lisäksi edesauttaa tutkimustiedon hyödyntämistä pelastustoimessa.

Pelastusopiston tutkimusalueet

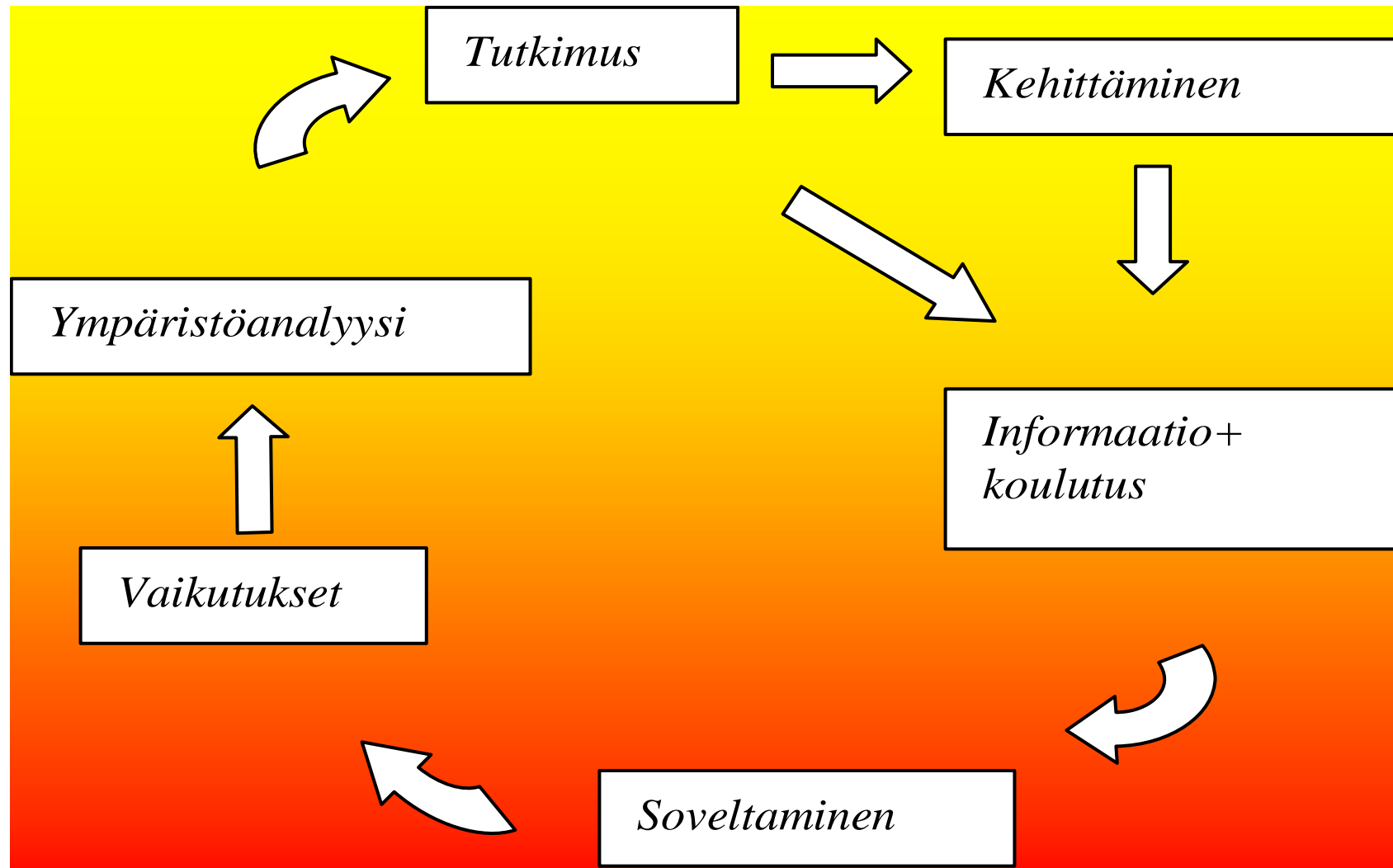
Pelastusopistolle sopiviksi omiksi tutkimusalueiksi on todettu kolme aihepiiriä, joilla toisaalta ei tänä päivänä ole selvää päävastuullista ja toisaalta opiston yhteydessä merkittävää osaamista. Näitä ovat

- Yhteiskunnallinen kehitys ja pelastustoimen organisoituminen sen osana
- Informaatiotekniikan hyödyntäminen pelastustoimessa sekä
- Opetusmenetelmät ja koulutuksen vaikuttavuuden arviointi

Lisäksi

- Harjoitusalueen käyttö erityisesti palotutkimuksen ja pelastustoiminnan sovellusten koekenttänä
- Vaarallisten aineiden asiantuntemus

Kysymyksiä ?

Tutkimusalueiden pääluokat

- Yhteiskunnallinen kehitys ja pelastustoimen organisoituminen sen osana
- Onnettomuuksien ennaltaehkäisy
- Pelastustoimen menetelmät
- Tulipalo
- Vaaralliset aineet ja ympäristöriskit
- Muut onnettomuudet
- Yksilön työkyky ja tehtävien kuormittavuus
- Informaatiotekniikan hyödyntäminen
- Opetusmenetelmät ja koulutuksen arviointi
- Poikkeusoloihin varautuminen (*siviilikriisinhallinta*)
- Ihmisten käyttäytyminen onnettomuustilanteissa
- (*ensihoito- ja sairaankuljetus, hätäkeskustoiminta*)